

2021

Verksamhetsberättelse för Diabetesfonden

Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond 2021

Diabetesfonden

Innehåll

Om Diabetesfonden	3
Verksamhetsåret 2021 i sammanfattning	4
Utdelningsrekord på 32 miljoner kronor	4
Tack till våra givare!	4
Anslag till diabetesforskning och kunskapsspridning	4
Diabetesfonden i siffror.....	4
Diabetesfondens ändamål	5
Forskning	5
Kunskapsspridning	8
Ekonomi	9
Effektrapport	10
Diabetesfondens arbete och vision.....	10
Diabetesfondens strategi.....	10
Kompetens och kapacitet.....	11
Diabetesfondens framsteg och effekter.....	11

Om Diabetesfonden

Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond – Diabetesfonden, stödjer forskning kring alla typer av diabetes för att hitta orsaker till och botemedel mot sjukdomen. Diabetesfonden stödjer också kunskapssatsningar kring diabetes. Diabetesfonden delar ut forskningsanslag till alla varianter och aspekter av diabetes så länge forskningen bedöms hålla högsta vetenskapliga kvalitet.

Många av forskningsområdena kring diabetes har, trots att det finns många varianter av diabetes, liknande vetenskapliga frågeställningar när det kommer till ämnesomsättning, nutrition, livsstilsfrågor, prevention, samt vårdvetenskap och omvårdnad. Forskning på dessa områden bidrar till framgångar som är till nytta för samtliga diabetes-sjukdomar. Därför stödjer Diabetesfonden forskning kring alla former av diabetes.

Diabetesfondens vetenskapliga råd, bestående av ledande diabetesforskare, bedömer de forskningsansökningar som kommer in och lämnar därefter förslag till styrelsen. Detta för att säkerställa att de gåvor vi får in hamnar där de gör störst skillnad för diabetessjuka.

Forskningen har gjort så att människor med diabetes lever längre än tidigare, men ännu drabbas många av komplikationer och en förkortad livslängd. Mer resurser behövs för att minska komplikationer, förbättra behandlingar och i framtiden hitta botemedel mot diabetes. Våra givare och de forskningsprojekt som får stöd från Diabetesfonden möjliggör dessa framsteg.

Verksamhetsåret 2021 i sammanfattning

Utdelningsrekord på 32 miljoner kronor

Pandemin gjorde fortsatt att dels att det blev svårt att genomföra fysiska insamlingsaktiviteter, men öppnade också nya möjligheter inom det digitala landskapet. Vi har sett att insamling till Diabetesfonden från allmänhet och organisationer fortsatt varit jämn under året, i kombination med att den kapitalplacering som Diabetesfonden har gett god utdelning, något som ledde till att Diabetesfondens styrelse kunde dela ut ett rekordstort belopp om 32 miljoner till forskning och kunskapsspridning om diabetes.

Tack till våra givare!

Diabetesfondens givare möjliggör vår kapacitet att sprida kunskap och stötta den viktiga diabetesforskningen för ett friskt liv och en framtid utan diabetes.

För att öka kunskapen om Diabetesfondens givare deltog Diabetesfonden under verksamhetsåret 2021 i Giva Sveriges givartracking-undersökning. Undersökningen omfattade dels en jämförelse mellan olika typer av gåvoorganisationer, dels mellan gåvoorganisationer inom samma intressesfär. Kunskaperna kommer att användas för att effektivisera insamlings- och kunskapsspridningskampanjer framöver.

Anslag till diabetesforskning och kunskapsspridning

Diabetesfonden tog under året beslut om att utlysa 25,5 miljoner kronor i forskningsanslag till diabetesforskningen. Dessutom utlystes anslag till kunskapsspridningsinsatser om 6,5 miljoner kronor.

Diabetesfonden i siffror

25,5 miljoner kronor till viktiga diabetesrelaterade forskningsprojekt.	6,5 miljoner kronor till kunskapsspridande insatser.	Diabetesfonden har tagit emot: 17 företagsgåvor på 25 000 eller mer (varav 11 gåvor över 100 000 kr). Dessa företag köpte »Företagspaket 2021« värt 25 000 kronor: Parkman i Sverige AB, STHLM Urban Advisors, Ohmegi Elektro AB, TBM, Tornby Byggmaskiner, SU Maskinservice Ab. <i>Diabetesfonden sålde totalt 17 »Företagspaket 2021«</i>
Den 31 december 2021: 1503 månadsgivare med autogiro	Det totala antalet gåvor: 36 219 stycken	
Diabetesfonden har tagit emot: 18 464 minnesgåvor vilket motsvarar 1538 gåvor per månad.		

Diabetesfondens ändamål

Diabetesfondens verksamhet utgår från stiftelsens stadga, där det framgår att Diabetesfonden har fyra ändamål:

1. Att främja och stödja den vetenskapliga forskningen rörande diabetes.
2. Att verka för utbildning av personal inom de olika vårdsektorerna avseende diabetes.
3. Att främja utarbetandet av nya undersöknings- och behandlingsmetoder avseende diabetes.
4. Att verka för ökad upplysningsverksamhet rörande problemen kring diabetes.

Diabetesfonden bedriver ändamålsverksamhet enligt nedan.

Forskning

Diabetesfonden delar varje år ut forskningsanslag till alla varianter och aspekter av diabetes utifrån projektens vetenskapliga kvalitet. Fördelningen av anslag ser olika ut från år till år, då Diabetesfondens vetenskapliga råd bedömer forskningsprojekten utifrån vetenskaplig kvalitet och inte forskningsområde. De ansökningar, oavsett diabetesområde, med högst kvalitet är de ansökningar som beviljas forskningsanslag. Det är kvaliteten som är den av-

görande faktorn, det är den som vi kan bedöma och kategorisera - vi kan däremot inte säga att något forskningsområde är viktigare än något annat - alla områden är viktiga.

Vårt vetenskapliga råd består av tio av Sveriges ledande diabetesspecialister. De bedömer varje år de ansökningar som kommer in och lämnar en rekommendation till styrelsen som beslutar om anslag.

Pågående forskningsprojekt

Under året rekviderade 56 forskningsprojekt de anslag som de beviljats av styrelsen vid 2020 års utdelning på 20,5 miljoner kronor. Av dessa beviljade forskningsprojekt var 24 nya ansökningar som delade på 8 460 000 kronor, 32 var projekt som har fått ett s.k. rekommenderade anslag, det vill säga anslag som löper över 2-3 år, som delade på 12 040 000 kronor.

De 24 nya forskningsprojekten som rekviderade anslag för första gången under 2021 var:

Lars B. Dahlin

Den diabetiska nerven - degeneration, överlevnad och regeneration i perifera nervsystemet vid nervsjukdom och efter nervskador vid diabetes.

Beatrice Kennedy

Hjärtkärhläsa och psykiska hälsa samt socioekonomiska konsekvenser för föräldrar till barn med typ 1 diabetes.

Stellan Sandler

Betydelsen av interleukin-35 vid utvecklingen av typ 1 Diabetes.

Peter Nilsson

Kan genetiska faktorer associerade med typ 2 diabetes och hyperglykemi förutsäga risken för att insjukna i demens vid lång uppföljning av en medelålders befolkning?

Karin Lindkvist

Imidazolepropionate - en nyupptäckt länk mellan magtarmkanalens mikrobiota och insulinresistens.

Ulf Smith

Cellers åldrande orsakar insulinresistens och typ 2 diabetes.

Sebastian Barg

Hur samarbetar Langerhanska öceller med varandra?

Karin Stenkula

Lipiddroppsbildning och mekanosensing; nyckelfaktorer som reglerar fettcellens funktion och insulin respons.

Ola Hansson

Kan naturens eget experiment hjälpa oss att hitta ett nytt läkemedel mot diabetes?

Per-Ola Carlsson

Behandla och förhindra typ 1 diabetes med mesenkymala stromaceller.

Nils-Göran Larsson

Inhibition of mitochondrial function in mice improves dietinduced insulin resistance and type 2 diabetes.

Stefano Romeo

Understanding the basis of fatty liver diseaseinduced insulin resistance.

**Anna Lindholm
Olinder**

Personcentrerad vård
till barn och unga med
diabetes och deras familjer.

Charlotte Ling

Kan våra epigenetiska
resultat användas för
prognos och behandling av
diabetes patienter?

Johanna Lanner

Komplex I i mitokondrien
kan användas för att förbättra
glukosmetabolismen och
muskelfunktionen vid
typ 2 diabetes.

Nils Welsh

Adenosin och inosin,
två molekyler som är
våldigt lika men har
ändå motsatta effekter
på betacellens död.

Carina Sparud Lundin

Utvärdering av
överföringsprogram till
vuxensjukvård för ungdomar
med typ 1 diabetes: STE-
PSTONES-DIAB.

Tommy Olsson

Lungkomplikationer
vid typ 2 diabetes.

Åke Lernmark

Dissektion av gen-
omgivningsfaktors
samverkan vid autoimmun
(typ 1) diabetesetiologi.

Åsa Hörnsten

DIGEST-Digital support
för sjukdomsintegration,
egenvård samt tillfredsstäl-
lande övergång från barntill
vuxenvård för unga personer
med typ 1 diabetes
och deras familjer.

Andreas Stomby

Bra liv med diabetes
typ 2 - ett digitalt
verktyg som sätter
patienten i centrum.

**Malin Flodström
Tullberg**

Hur kan ett vanligt
förkylningsvirus orsaka
typ-1 diabetes?

**Giovanni
Solinas**

Behandling av
fetma-driven diabetes
med PI3K-hämmare.

Lena Jutterström

Patienter och sjukvårds-
personals syn på risk för
hjärtkärlsjukdom vid
typ 2 diabetes.

Nya anslag avseende verksamhetsår 2022

År 2021 beslutade styrelsen att dela ut 25,5 miljoner till forskning enligt nedan.

33 nya forskningsprojekt beviljades anslag.

Av dessa hade 3 forskningsprojekt fokus på typ 1-diabetes och delade på 1,3 miljoner kronor, 19 forskningsprojekt hade fokus på typ 2-diabetes och delade på 8,4 miljoner kronor, 11 projekt hade fokus på både typ 1 och typ 2-diabetes och fick tillsammans dela på 5,4 miljoner kronor.

19 rekommenderade anslag, dvs. anslag som löper över 2-3 år, beviljades anslag på 10,4 miljoner kronor.

Kunskapsspridning

Diabetesfonden anslår medel till kunskapssatsningar kring diabetes och komplikationerna av sjukdomen. Kunskapen om diabetes är avgörande för hur människor med diabetes bemöts och för förståelsen av vikten att skänka pengar till forskning för att drabbade ska kunna leva ett så friskt liv som möjligt, men också för att visionen om en framtid utan sjukdomen ska kunna nås.

Diabetesfonden anslog år 2020 ett rekommenderat anslag på 3 år, som under 2021 omfattade 6 miljoner kronor, till projekt Ökad Diabetiskunskap 2.0 för särskilda kunskapsspridnings- och utbild-

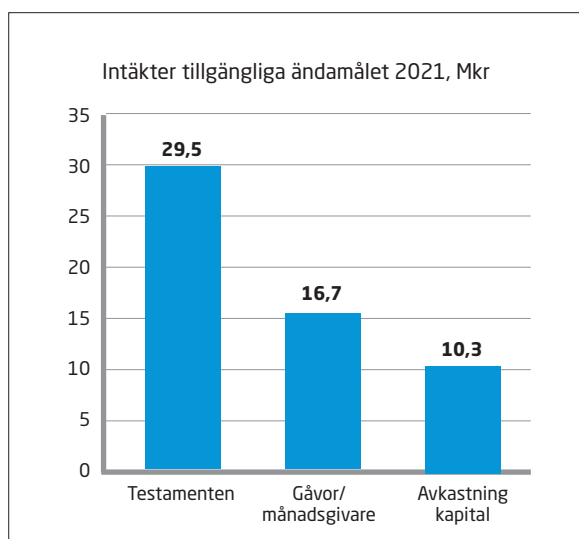
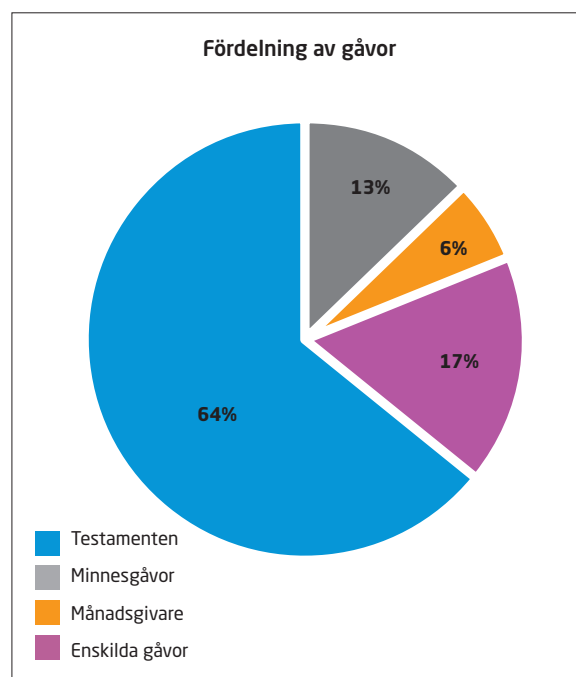
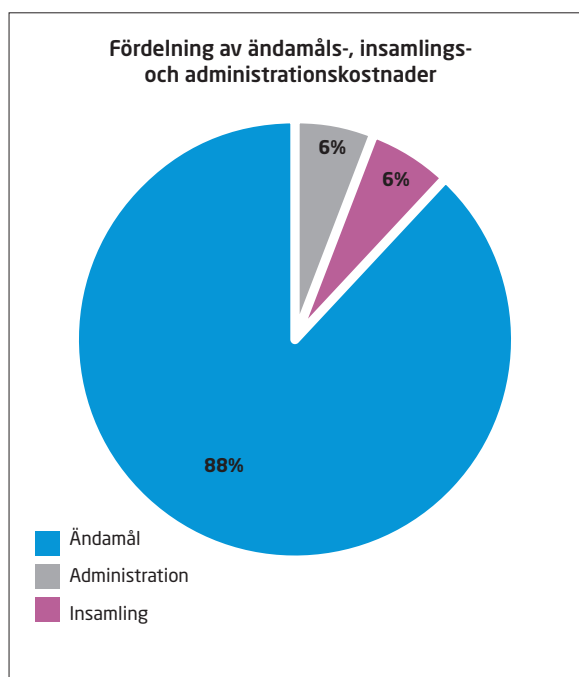
ningsinsatser. En projektrapport där effekterna av aktiviteterna redovisades för Diabetesfondens styrelse i slutet av verksamhetsåret och med denna som grund beslutade Diabetesfondens styrelse om ytterligare anslag till projektet om 6,5 miljoner för verksamhetsåret 2022.

Projektet Ökad Diabetiskunskap 2.0 omfattar kunskapsspridnings- och utbildningsinsatser som ämnar att verka för utbildning av personal inom de olika vårdsektorerna avseende diabetes, samt främja utarbetandet av nya undersöknings- och behandlingsmetoder avseende diabetes.

Ekonomi

Diabetesfonden delar ut forskningsanslag med hjälp av gåvor, testamenten och avkastning från det egna kapitalet. I enlighet med reglerna för 90-konto ser vi till att minst 75 % av insamlade medel går till ändamålet och vi strävar efter att hålla nere våra kostnader så mycket som möjligt - för att maximera anslagen till forskningen. Dock har vi som alla orga-

nisationer utgifter i form av exempelvis lokalhyra, löner och materialkostnad. Under 2021 uppgick intäkter tillgängliga ändamålet till 56,5 miljoner kronor varav insamlings- och administrationskostnader uppgick till 5,9 miljoner kronor (12 %). Ändamålskostnaderna motsvarade därmed 88%.

Effektrapport

Diabetesfondens arbete och vision

Diabetesfonden är en stiftelse som varje år delar ut anslag till diabetesforskning, samtidigt som vi sprider kunskap och förståelse för diabetes och problemen som sjukdomen medför.

Runt om i världen beräknas 537 miljoner vuxna människor leva med diabetes. En siffra som stiger i rasande takt då Internationella Diabetesfederationen (IDF) beräknar att 783 miljoner människor kommer leva med diabetes år 2045. Diabetes är en utbredd och omfattande folksjukdom. I Sverige lever över 500 000 människor med diabetes och vi räknar med att fler än 150 000 personer lever med sjukdomen utan att veta om det. Diabetes är en ständigt aktuell fråga för både drabbade och de som ligger i riskgruppen. Bara diabetes typ 2 beräknades redan 2014 kosta vården 11,6 miljarder om året, vilket innebär höga krav på vården som behöver kunna hantera och behandla, inte bara diabetes, utan också alla de följsjukdomar som följer med sjukdomen. Förutom risken att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar så är ögon-, fot-, njur-, och nervskador vanliga och kostsamma komplikationer för personer med diabetes.

Forskningen går emellertid framåt. Tittar vi på framstegen på 1900-talet så kan vi se hur forskningen har bidragit till att den återstående livslängden i Sverige har ökat från ett år till 57 år, för en person som drabbats av diabetes i 10-årsåldern (enligt statistik från 2010). På Diabetesfonden ser vi att vi har ett viktigt arbete framför oss – vi vill se en framtid utan diabetes. För att komma dit behövs mer resurser till forskningen. Forskning som förhoppningsvis

kan ge oss svar på varför vissa drabbas och för att i slutändan också hitta ett botemedel.

Tack vare de resurser som kommer in kan vi stödja svensk diabetesforskning med miljonbelopp varje år och på så sätt kan vi lösa gåtan kring diabetes.

Diabetesfondens strategi

För att lösa diabetesgåtan anser vi att det är diabetesforskare som är de som är bäst lämpade att stödja för att uppnå vår vision, och därigenom eliminera orsakerna till diabetes. Idag delar vi ut stöd till alla typer av och områden rörande diabetes – eftersom vi ser att forskningsresultat på ett visst område också gynnar andra områden.

För att kunna dela ut pengar till forskning bedriver Diabetesfonden insamling. För att lyckas med insamlingsarbetet krävs aktuell och relevant informations-spridning för att upplysa om diabetessjukdomarna och konsekvenserna kring sjukdomen – genom att engagera givare i diabetesfrågor får vi fler som vill stödja forskningen. Utöver insamling har Diabetesfonden kapital som förvaltas för att ge avkastning. Resurserna från insamling och kapitalförvaltning fördelas främst till att stödja diabetesforskningen, medan en mindre del går till upplysningsverksamhet, och till insamlingsverksamheten för att säkra nya forskningsanslag, verksamhetsutveckling, och administration. Ambitionen är att öka den del av ändamålet som avsätts till kunskapsspridning, där Diabetesfondens styrelse i slutet av 2021 beviljande anslag om 6,5 miljoner just för denna ändamålssättning som rekvideras under 2022.

Kompetens och kapacitet

Diabetesfondens styrelse utser ledamöter till det vetenskapliga rådet som bedömer de forskningsansökningar som lämnats in och föreslår vilka forskningsprojekt som ska beviljas. Det vetenskapliga rådet består idag av tio av Sveriges ledande diabetesspecialister. Det vetenskapliga rådet ska vara tvärdisciplinärt sammansatt och omfatta sådan kompetens som är avgörande för att kunna bedöma ansökningar inom de olika områden som rådet har att bedöma. Samtliga ledamöter ska ha egen forskningserfarenhet och rådet i sin helhet ska innefatta klinisk erfarenhet inom diabetesområdet. Rådets ordförande och vice ordförande ska representera forskning inom tema "Eliminera orsakerna till diabetes" respektive "Eliminera konsekvenserna av diabetes".

Under 2021 har Vetenskapliga rådet haft ett fördelningsmöte, följt av ett bedömningsmöte, där

beslut fattats om vilka projekt som de rekommenderar att styrelsen beviljar anslag för avseende kommande verksamhetsår.

Inom styrelsen finns förutom diabeteskompetens även kompetens inom bl.a. forskning, juridik, marknadsföring och kapitalförvaltning.

Diabetesfondens styrelse beslutar om verksamheten och har under 2021 haft åtta sammanträden i olika former. Under året har de fått rapporter kring insamling, administration och ekonomi. Utifrån dessa har det funnits möjlighet att utvärdera hur verksamhetsplanen följts och målen uppnåtts.

För att förbättra arbetet med effektmätning och uppföljning arbetar Diabetesfonden enligt en målstyrningsmodell som bygger på en verksamhetsplan med översiktliga mål för verksamhetsåret. Verksamhetsplanen specificerar aktiviteternas syfte och mål för att vi ska kunna följa upp och utvärdera våra insatser.

Diabetesfondens framsteg och effekter

Diabetesfonden arbetar efter tre långsiktiga fokusområden i linje med vår vision - en framtid utan diabetes.

1. Ett längre och friskare liv för personer med diabetes

Diabetesfonden följer utvecklingen av sjukdomens konsekvenser och kan exempelvis se att komplikationer hos diabetespatienter minskar ju tidigare sjukdomen upptäcks. Detta belyser vikten av att öka medvetenheten om diabetes och tecken på insjuknande, samt risker och förebyggande av typ 2-diabetes.

2. Forskning för att hitta orsakerna till och ett botemedel mot diabetes

Under 2021 rekvirerades 20,5 miljoner (enligt anslagsbeslut 2020) till 55 forskningsprojekt med tydlig diabetesrelevans, där syftet är att upptäcka orsakerna, bota, eller förbättra livet för diabetessjuka.

3. Ökad kunskap om diabetes och sjukdomens konsekvenser

Genom insamlings- och informationskampanjer sprider vi kontinuerligt information om diabetes och dess konsekvenser för att öka kunskapen om sjukdomen och för att få in pengar till forskningen.

Anslag till kunskapsspridning

Under 2021 rekvirerades 6 miljoner (enligt anslagsbeslut 2020) till att höja kunskapsnivån om diabetes till allmänheten och riktade grupper.

Informationsmaterial om diabetes

Diabetesfonden är medfinansär till informationsbroschyrerna; "Fina fötter - förebyggande fotvård", "Låt dig inspireras! Vad äter vi som är vuxna och har diabetes?", "Hantera vardagen med typ 2-diabetes - Egenvård och praktiska tips", "Amning och typ 1 diabetes" och tidningen Bamse samt ett spel med Lill-Mickel som har diabetes. Dessa publikationer har under året funnits att beställa i Diabetesförbundets webbutik samt delats ut i publika sammanhang för att öka kunskapen om diabetes. Under 2021 togs även flera informationsblad om komplikation fram som bland annat finns på hemsidan och i butiken. Av de egenproducerade broschyrerna beställdes 3 489 stycken under 2021. Informationsblad finns nedladdningsbara på hemsidan och på internetmedicin.se (cirka 800 nedladdningar 2021). Riktade satsningar till olika målgrupper har också gjorts för att sprida bladen.

Berätta
din historia!

Ditt bidrag hjälper oss i vår arbete för **Psykosocialt stöd i diabetesvården**.
Våra mål:

- **1** Öka forskningen
- **2** Öka tillgång till stöd
- **3** Införa nationellt mätbara värden

Insamlingskampanj - Diabeteskampen

Studenter på Berghs School of Communications tog fram en insamlingsstrategi för Diabeteskampen 2021-2024, som en del i deras examensarbete. Med det underlaget sattes temat för 2021 års insamlingskampanj till "Tillgång till psykosocialt stöd i diabetesvården". Diabeteskampen tog sedan avstamp i en rapport som togs fram som baserades på en enkätundersökning bland 3 400 medlemmar i Diabetesförbundet. Personer med diabetes berättade i filmer sin berättelse om psykisk ohälsa, detta spreds på sociala medier och fick mycket fint mottagande och i flera regioner publicerades debattartiklar på ämnet. Budskapet för insamlingskampanjen var att bidra till forskning om psykisk ohälsa kopplad till diabetes.

Månadsgivare

Diabetesfondens månadsgivare har under året fått två nyhetsbrev med information om forskning och kunskapsspridning samt om övergången till insam-

ling som från mitten av 2022 kommer att ske till Diabetesförbundet. I juni gjordes en rundringning till 294 månadsgivare, samt en webbaserad enkätundersökning till 36 månadsgivare. Sammanfattningen av undersökningen visade bland annat att:

- **60 %** av månadsgivarna är nära anhörig till någon med diabetes
- **20 %** är själva personer med diabetes
- **70%** tycker att det var enkelt att bli månadsgivare
- **80%** anser att forskning är viktigaste ändamålet
- **15** personer valde att höja sitt månadsgivande under samtalet, 3 personer valde att avsluta/sänka

Diabetesfondens effekter

Diabetesfondens effekter kan mätas i framsteg hos de forskare som beviljas anslag. Alla ansökningar behandlas av Diabetesfondens vetenskapliga råd och deras uppgift är att föreslå de forskningsprojekt som är mest vetenskapligt lovande, som har störst kapacitet och som förväntas ge störst effekt.

